

UCHWAŁA

Dnia 5 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Tomasz Demendecki (sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

Protokolant inspektor sądowy Anna Tarasiuk

przy udziale prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej - Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. E. K., Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego SSN Andrzeja Tomczyka oraz obrońcy sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X. Y. – adw. P. D., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu jawnym w dniu 5 lutego 2025 r. wniosku Instytutu Pamięci Narodowej - Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. z dnia 7 września 2022 r. o sygn. akt [...] oraz wniosku Instytutu Pamięci Narodowej - Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. z dnia 4 maja 2023 r., sygn. akt [...], w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X. Y. za czyny z art. 165 § 2 k.k. z 1969 roku w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

uchwalił:

I. odmówić zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku za czyny opisane we wniosku prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. z dnia 7 września 2022 r. o sygn. akt [...] oraz wniosku prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej - Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. z dnia 4 maja 2023 r. o sygn. [...];

II. na podstawie art. 98 § 2 k.p.k. odroczyć sporządzenie uzasadnienia uchwały;

III. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 7 września 2022 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego), sygn. akt [...], Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. E. K. wniosła o podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X. Y. wobec istnienia uzasadnionego podejrzenia, że:

1. w dniu 22.02.1982 roku w K. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego, będąc sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. działając wspólnie i w porozumieniu z X.1 Y.1 i X.2 Y.2, wyznaczonymi do rozpoznania sprawy karnej o sygn. [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., dopuścił się zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości, polegającej na stosowaniu represji i naruszaniu praw człowieka poprzez pozbawienie wolności na okres przekraczający 14 dni A. S. w ten sposób, że uznając go za winnego popełnienia czynu określonego w art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r., polegającego na tym, że jako członek NSZZ „Solidarność” nie odstąpił od działalności związkowej przez to, że przeniósł na teren kopalni „R.” w B. 70 ulotek wykonanych na powielaczu, zawierających fałszywe wiadomości co do sytuacji społeczno - politycznej w PRL i tam je przechowywał w celu ich rozpowszechnienia, podczas gdy zawarte w ulotkach sformułowania, iż jedynym celem wprowadzenia stanu wojennego była próba rzucenia narodu na kolana i zakucia go w przedsięwzięcia kajdany, a władza próbowała zniszczyć jedyną demokratyczną organizację narodu, nie były fałszywe, a jedynie stanowiły ocenę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, co oznacza, że oskarżony swoim zachowaniem nie wypełnił znamion przypisanego mu czynu zabronionego z 46 ust. 1 w zb. z art. 48 dekretu, czym jako sędzia naruszył w tym zakresie reguły, kwalifikacji prawnokarnej czynu i wymierzył rażąco niewspółmierną karę 4 lat pozbawienia wolności na podstawie fakultatywnego przepis określonego w art. 4 ust. 1 i 4 dekretu dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz.U nr 29 z 1981 r. poz. 156), co

stanowiło poważne prześladowanie z powodu przynależności A. S. do określonej grupy polityczno-społecznej, sprzeciwiającej się bezprawnemu wprowadzeniu stanu wojennego oraz pozbawieniu podstawowych praw i wolności obywatelskich, a także działanie na szkodę interesu prywatnego, tj. o przestępstwo z art. 165 § 2 k.k. z 1969 roku w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. z 2021.1771. j. - dalej powoływana jako ustawa o IPN);

2. w dniu 22.02.1982 roku w K. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego, będąc sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. działając wspólnie i w porozumieniu z X.1 Y.1 i X.2 Y.2, wyznaczonymi do rozpoznania sprawy karnej o sygn. [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., dopuścił się zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości polegającej na stosowaniu represji i naruszaniu praw człowieka poprzez pozbawienie wolności na okres przekraczający 14 dni B. D. w ten sposób, że uznając go za winnego popełnienia czynu określonego w art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r., polegającego na tym, że jako członek NSZZ „Solidarność” nie odstąpił od działalności związkowej przez to, że przeniósł na teren kopalni „R.” w B. 70 ulotek wykonanych na powielaczu, zawierających fałszywe wiadomości co do sytuacji społeczno - politycznej w PRL i tam je przechowywał w celu ich rozpowszechnienia, podczas gdy zawarte w ulotkach sformułowania, iż jedynym celem wprowadzenia stanu wojennego była próba rzucenia narodu na kolana i zakucia go w przedsięwzięciach kajdany, a władza próbowała zniszczyć jedyną demokratyczną organizację narodu, nie były fałszywe, a jedynie stanowiły ocenę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, co oznacza, że oskarżony swoim zachowaniem nie wypełnił znamion przypisanego mu czynu zabronionego z 46 ust. 1 w zb. art. 48 dekretu, czym jako sędzia naruszył w tym zakresie reguły kwalifikacji prawnokarnej czynu i wymierzył rażąco niewspółmierną karę 4 lat pozbawienia wolności na podstawie fakultatywnego przepisu określonego w art. 4 ust. 1 i 4 dekretu dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz.U nr 29 z 1981 r. poz. 156), co stanowiło poważne prześladowanie z powodu przynależności B. D. do określonej

grupy polityczno-społecznej, sprzeciwiającej się bezprawnemu wprowadzeniu stanu wojennego oraz pozbawieniu podstawowych praw i wolności obywatelskich, a także działanie na szkodę interesu prywatnego, tj. o przestępstwo z art. 165 § 2 k.k. z 1969 roku w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN;

3. w dniu 22.02.1982 roku w K. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego, będąc sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. działając wspólnie i w porozumieniu z X.1 Y.1 i X.2 Y.2, wyznaczonymi do rozpoznania sprawy karnej o sygn. o sygn. [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., dopuścił się zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości, polegającej na stosowaniu represji i naruszaniu praw człowieka poprzez pozbawienie wolności na okres przekraczający 14 dni W. Ż. w ten sposób, że uznając go za winnego popełnienia czynu określonego w art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r., polegającego na tym, że jako członek NSZZ „Solidarność” nie odstąpił od działalności związkowej przez to że, przeniósł na teren kopalni „R.” w B. 70 ulotek wykonanych na powielaczu, zawierających fałszywe wiadomości co do sytuacji społeczno - politycznej w PRL i tam je przechowywał w celu ich rozpowszechnienia, podczas gdy zawarte w ulotkach sformułowania, iż jedynym celem wprowadzenia stanu wojennego była próba rzucenia narodu na kolana i zakucia go w przedsięwzięcie kajdany, a władza próbowała zniszczyć jedyną demokratyczną organizację narodu, nie były fałszywe, a jedynie stanowiły ocenę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, co oznacza, że oskarżony swoim zachowaniem nie wypełnił znamion przypisanego mu czynu zabronionego z 46 ust. 1 w zb. art. 48 dekretu, czym naruszył w tym zakresie reguły kwalifikacji prawnokarnej czynu i wymierzył rażąco niewspółmierną karę 3 lat pozbawienia wolności na podstawie fakultatywnego przepis określonego w art. 4 ust. 1 i 4 dekretu dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz. U nr 29 z 1981 r. poz. 156), co stanowiło poważne prześladowanie z powodu przynależności W. Ż. do określonej grupy polityczno-społecznej, sprzeciwiającej się bezprawnemu wprowadzeniu stanu wojennego oraz pozbawieniu podstawowych praw i wolności obywatelskich, a także

działanie na szkodę interesu prywatnego, tj. o przestępstwo z art. 165 § 2 k.k. z 1969 roku w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN;

4. w dniu 22 lutego 1982 roku w K. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego, będąc sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. działając wspólnie i w porozumieniu z X.1 Y.1 i X.2 Y.2, wyznaczonymi do rozpoznania sprawy karnej o sygn. [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., dopuścił się zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości, polegającej na stosowaniu represji i naruszaniu praw człowieka poprzez pozbawienie wolności na okres przekraczający 14 dni J. R. w ten sposób, że uznając go za winnego popełnienia czynu określonego w art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r., polegającego na tym, że jako członek NSZZ „Solidarność” nie odstąpił od działalności związkowej przez to, że przeniósł na teren kopalni „R.” w B. 70 ulotek wykonanych na powielaczu, zawierających fałszywe wiadomości co do sytuacji społeczno - politycznej w PRL i tam je przechowywał w celu ich rozpowszechnienia, podczas gdy zawarte w ulotkach sformułowania, iż jedynym celem wprowadzenia stanu wojennego była próba rzucenia narodu na kolana i zakucia go w przedsierpniowe kajdany, a władza próbowała zniszczyć jedyną demokratyczną organizację narodu, nie były fałszywe, a jedynie stanowiły ocenę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, co oznacza, że oskarżony swoim zachowaniem nie wypełnił znamion przypisanego mu czynu zabronionego z 46 ust. 1 w zb. art. 48 dekretu, czym jako sędzia naruszył w tym zakresie reguły kwalifikacji prawnokarnej czynu i wymierzył rażąco niewspółmierną karę 4 lat pozbawienia wolności na podstawie fakultatywnego przepis określonego w art. 4 ust. 1 i 4 dekretu dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz. U nr 29 z 1981 r. poz.156), co stanowiło poważne prześladowanie z powodu przynależności J. R. do określonej grupy polityczno-społecznej, sprzeciwiającej się bezprawnemu wprowadzeniu stanu wojennego oraz pozbawieniu podstawowych praw i wolności obywatelskich, a także działanie na szkodę interesu prywatnego, tj. o przestępstwo z art. 165 § 2 k.k. z 1969 roku w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN;

5. w dniu 22.02.1982 roku w K. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego, będąc sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. działając wspólnie i w porozumieniu z X.1 Y.1 i X.2 Y.2, wyznaczonymi do rozpoznania sprawy karnej o sygn. [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., dopuścił się zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości, polegającej na stosowaniu represji i naruszaniu praw człowieka poprzez pozbawienie wolności na okres przekraczający 14 dni Z. P. w ten sposób, że uznając go za winnego popełnienia czynu określonego w art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 3 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r., polegającego na tym, że jako członek NSZZ „Solidarność” nie odstąpił od działalności związkowej przez to, że przeniósł na teren kopalni „R.” w B. 70 ulotek wykonanych na powielaczu, zawierających fałszywe wiadomości co do sytuacji społeczno - politycznej w PRL i tam je przechowywał w celu ich rozpowszechnienia, podczas gdy zawarte w ulotkach sformułowania, iż jedynym celem wprowadzenia stanu wojennego była próba rzucenia narodu na kolana i zakucia go w przedsierpniowe kajdany, a władza próbowała zniszczyć jedyną demokratyczną organizację narodu, nie były fałszywe, a jedynie stanowiły ocenę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, co oznacza, że oskarżony swoim zachowaniem nie wypełnił znamion przypisanego mu czynu zabronionego z 46 ust. 1 w zb. art. 48 dekretu, czym jako sędzia naruszył w tym zakresie reguły kwalifikacji prawnokarnej czynu i wymierzył rażąco niewspółmierną karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat na podstawie fakultatywnego przepis określonego w art. 4 ust. 1 i 4 dekretu dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz. U nr 29 z 1981 r. poz. 156), która to kara stanowiła poważne prześladowanie z powodu przynależności Z. P. do określonej grupy polityczno-społecznej, sprzeciwiającej się bezprawnemu wprowadzeniu stanu wojennego oraz pozbawieniu podstawowych praw i wolności obywatelskich, a także działanie na szkodę interesu prywatnego, tj. o przestępstwo z art. 165 § 2 k.k. z 1969 roku w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN;

6. w dniu 21.01.1982 roku w K. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego, będąc sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. działając

wspólnie i w porozumieniu z X.1 Y.1 i X.2 Y.2 i X.2 Y.2, wyznaczonymi do rozpoznania sprawy karnej o sygn. [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., dopuścił się zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości, polegającej na stosowaniu represji i naruszaniu praw człowieka poprzez pozbawienie wolności na okres przekraczający 14 dni A. D., w ten sposób, że uznając go za winnego popełnienia czynu określonego w art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r., polegającego na tym, że sporządził ok. 1000 drukowanych ulotek zawierających fałszywe wiadomości co do sytuacji społeczno - politycznej w PRL, a następnie je przeniósł, podczas gdy zawarte w ulotkach sformułowania, iż jedynym celem wprowadzenia stanu wojennego była próba rzucenia narodu na kolana i zakucia go w przedsiębniowe kajdany, a władza próbowała zniszczyć jedyną demokratyczną organizację narodu, nie były fałszywe, a jedynie stanowiły ocenę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, co oznacza, że oskarżony swoim zachowaniem nie wypełnił znamion przypisanego mu czynu zabronionego z art. 48 dekretu, czym naruszył w tym zakresie reguły kwalifikacji prawnokarnej czynu i wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności co stanowiło poważne prześladowanie z powodu przynależności A. D. do określonej grupy polityczno-społecznej, sprzeciwiającej się bezprawnemu wprowadzeniu stanu wojennego oraz pozbawieniu podstawowych praw i wolności obywatelskich, a także działanie na szkodę interesu prywatnego, tj. o przestępstwo z art. 165 § 2 k.k. z 1969 roku w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN;

7. w dniu 21.01.1982 roku w K. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego, będąc sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. działając wspólnie i w porozumieniu z X.1 Y.1 i X.2 Y.2 i X.2 Y.2, wyznaczonymi do rozpoznania sprawy karnej o sygn. [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., dopuścił się zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości polegającej na stosowaniu represji i naruszaniu praw człowieka poprzez pozbawienie wolności na okres przekraczający 14 dni L. P. w ten sposób, że uznając go za winnego popełnienia czynu określonego w art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r., polegającego na tym, że sporządził ok. 1000 drukowanych ulotek zawierających fałszywe wiadomości co do sytuacji społeczno - politycznej w PRL, a następnie je przeniósł, podczas gdy zawarte w

ulotkach sformułowania, iż jedynym celem wprowadzenia stanu wojennego była próba rzucenia narodu na kolana i zakucia go w przedsięwzięcie kajdany, a władza próbowała zniszczyć jedyną demokratyczną organizację narodu, nie były fałszywe, a jedynie stanowiły ocenę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, co oznacza, że oskarżony swoim zachowaniem nie wypełnił znamion przypisanego mu czynu zabronionego z art. 48 dekretu, czym naruszył w tym zakresie reguły kwalifikacji prawnokarnej czynu i wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności, co stanowiło poważne prześladowanie z powodu przynależności L. P. do określonej grupy polityczno-społecznej, sprzeciwiającej się bezprawnemu wprowadzeniu stanu wojennego oraz pozbawieniu podstawowych praw i wolności obywatelskich, a także działanie na szkodę interesu prywatnego, tj. o przestępstwo z art. 165 § 2 k.k. z 1969 roku w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN;

8. w dniu 21.01.1982 roku w K. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego, będąc sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. działając wspólnie i w porozumieniu z X.1 Y.1 i X.2 Y.2, wyznaczonymi do rozpoznania sprawy karnej o sygn. o sygn. [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., dopuścił się zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości, polegającej na stosowaniu represji i naruszaniu praw człowieka poprzez pozbawienie wolności na okres przekraczający 14 dni J. C. w ten sposób, że uznając go za winnego popełnienia czynu określonego w art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r., polegającego na tym, że sporządził ok. 1000 drukowanych ulotek zawierających fałszywe wiadomości co do sytuacji społeczno - politycznej w PRL, a następnie je przeniósł, podczas gdy zawarte w ulotkach sformułowania, iż jedynym celem wprowadzenia stanu wojennego była próba rzucenia narodu na kolana i zakucia go w przedsięwzięcie kajdany, a władza próbowała zniszczyć jedyną demokratyczną organizację narodu, nie były fałszywe, a jedynie stanowiły ocenę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, co oznacza, że oskarżony swoim zachowaniem nie wypełnił znamion przypisanego mu czynu zabronionego z art. 48 dekretu, czym naruszył w tym zakresie reguły kwalifikacji prawnokarnej czynu i wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności co stanowiło poważne prześladowanie z powodu przynależności J. C. do określonej grupy polityczno-społecznej, sprzeciwiającej się bezprawnemu wprowadzeniu stanu

wojennego oraz pozbawieniu podstawowych praw i wolności obywatelskich, a także działanie na szkodę interesu prywatnego, tj. o przestępstwo z art. 165 § 2 k.k. z 1969 roku w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN.

Powyższy wniosek zarejestrowano pod sygn. akt I ZI 35/22.

W odpowiedzi na wniosek pełnomocnik objętego wnioskiem sędziego „zakwestionował w całości zasadność wniosku IPN”.

Wyznaczone na dzień 25 maja 2023 r. posiedzenie w przedmiocie wniosku odwołano z uwagi nierozpoznane zagadnienie prawne oznaczone sygn. akt II ZZZP 2/22.

Pismem z dnia 4 maja 2023 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego), sygn. akt [...], Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. M. M. wniosła o podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X. Y. wobec istnienia uzasadnionego podejrzenia, że:

I. w dniu 24 kwietnia 1982 r. w K., będąc funkcjonariuszem publicznym państwa komunistycznego, tj. sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W., członkiem składu sędziowskiego Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., działając wspólnie i w porozumieniu z ppor. X.3 Y.3 i ppor. X.4 Y.4, wyznaczonymi do rozpoznania sprawy karnej o sygn. [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., działając z motywów politycznych, przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że orzekając w sposób dowolny, sprzeczny z dowodami zgromadzonymi w toku postępowania, w sposób dla oskarżonego niekorzystny, stosując przy tym wykładnię rozszerzającą zakres penalizowanych zachowań, uznał B. P. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2 i 3 dekretu z dnia 12.12.1981 r. o stanie wojennym (Dz. U nr 29 z 1981 r. poz. 154), polegającego na nieodstąpieniu w okresie od 13 grudnia 1981 r. do 27 lutego 1982 r., jako członka NSZZ „Solidarność” od działalności związkowej wbrew dekretowi o stanie wojennym, poprzez sporządzenie w celu rozpowszechniania ulotki „B.” oraz wspólnie z T. K. i W. B. ulotki „O.” i „I.”, które przekazał do rozpowszechniania, a które zawierały fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny, a dotyczące sytuacji społeczno -

politycznej w kraju - i skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres 2 lat na podstawie fakultatywnego przepisu określonego w art. 4 ust. 1 i 4 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz. U nr 29 z 1981 r. poz. 156), czym bezprawnie pozbawił B. P. wolności na okres powyżej 14 dni w okresie od 27 lutego 1982 r. do 13 października 1982 r., podczas gdy zawarte w ulotkach sformułowania, że w związku z wprowadzeniem stanu wojennego „opuszczone szkoły i domy akademickie przygotowane są na przyjęcie wojska i milicji”, że „ograniczenie swobód i zastraszenie mają na celu dezorganizację ludzi pracy”, że „robotnik ma nad sobą władzę terroru i że dla aparatu władzy nie obowiązują kolejki i tak jak za dobrych czasów, ich potrzeby zaspokojone są z przywózką do urzędów”, a robotnicy „osamotnieni i pozbawieni praw nie mogą zwrócić się do kogokolwiek o poradę lub pomoc”, oraz że prokurator w sprawie górników oskarżonych o zorganizowanie i kierowanie strajkiem w KWK „R.” złożył od wyroku rewizję kierując się chęcią odwetu oraz że urządza się „smutne spektakle na wzór sądowy” - nie były fałszywe, a jedynie stanowiły ocenę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce i pozbawienia społeczeństwa podstawowych praw i wolności obywatelskich zagwarantowanych przez prawo międzynarodowe, w sytuacji gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie dawał podstaw do przyjęcia, by B. P. swoim zachowaniem wypełnił znamiona przypisanego mu czynu zabronionego z art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2 i 3 dekretu z dnia 12.12.1981 r. o stanie wojennym, czym dopuścił się zbrodni komunistycznej, stanowiącej zbrodnię przeciwko ludzkości, w postaci poważnej represji politycznej z powodu przynależności B. P. do NSZZ „Solidarność”, sprzeciwiającej się bezprawnemu wprowadzeniu stanu wojennego, a także naruszenia prawa człowieka do wyrażania swoich przekonań politycznych i różnorodnych opinii, dotyczących życia społecznego, działając na szkodę interesu publicznego i prywatnego pokrzywdzonego, tj. o przestępstwo z art. 165 § 2 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN;

II. w dniu 24 kwietnia 1982 r. w K., będąc funkcjonariuszem publicznym państwa komunistycznego, tj. sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W., członkiem składu sędziowskiego Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji

wyjazdowej w K., działając wspólnie i w porozumieniu z ppor. X.3 Y.3 i ppor. X.4 Y.4, wyznaczonymi do rozpoznania sprawy karnej o sygn. [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., działając z motywów politycznych, przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że orzekając w sposób dowolny, sprzeczny z dowodami zgromadzonymi w toku postępowania, w sposób dla oskarżonego niekorzystny, stosując przy tym wykładnię rozszerzającą zakres penalizowanych zachowań, uznał T. K. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2 dekretu z dnia 12.12.1981 r. o stanie wojennym (Dz. U nr 29 z 1981 r. poz. 154), polegającego na nieodstąpieniu w okresie od 13 grudnia 1981 r. do 27 lutego 1982 r. jako członka NSZZ „Solidarność” od działalności związkowej wbrew dekretowi o stanie wojennym, poprzez sporządzenie w celu rozpowszechniania ulotki „B.” oraz wspólnie z B. P. i W. B. ulotki „O.” i „I.”, które przekazał do rozpowszechniania, a które zawierały fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny, a dotyczące sytuacji społeczno-politycznej w kraju - i skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres 2 lat na podstawie przepisu określonego w art. 4 ust. 1 i 4 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz. U nr 29 z 1981 r. poz. 156), czym bezprawnie pozbawił T. K. wolności na okres powyżej 14 dni w okresie od 27 lutego 1982 r. do 24 maja 1983 r., podczas gdy zawarte w ulotkach sformułowania, że w związku z wprowadzeniem stanu wojennego „opuszczone szkoły i domy akademickie przygotowane są na przyjęcie wojska i milicji”, że „ograniczenie swobód i zastraszenie mają na celu dezorganizację ludzi pracy”, że „robotnik ma nad sobą władzę terroru i że dla aparatu władzy nie obowiązują kolejki i tak jak za dobrych czasów, ich potrzeby zaspokojone są przywózką do urzędów”, a robotnicy „osamotnieni i pozbawieni praw nie mogą zwrócić się do kogokolwiek o poradę lub pomoc”, oraz że prokurator w sprawie górników oskarżonych o zorganizowanie i kierowanie strajkiem w KWK „R.” złożył od wyroku rewizję kierując się chęcią odwetu oraz że urządza się „smutne spektakle na wzór sądowy” - nie były fałszywe, a jedynie stanowiły ocenę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce i pozbawienia społeczeństwa podstawowych praw i wolności obywatelskich zagwarantowanych

przez prawo międzynarodowe, w sytuacji gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie dawał podstaw do przyjęcia, by T. K. swoim zachowaniem wypełnił znamiona przypisanego mu czynu zabronionego z art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2 dekretu z dnia 12.12.1981 r. o stanie wojennym, czym dopuścił się zbrodni komunistycznej, stanowiącej zbrodnię przeciwko ludzkości, w postaci poważnej represji politycznej z powodu przynależności T. K. do NSZZ „Solidarność”, sprzeciwiającej się bezprawnemu wprowadzeniu stanu wojennego, a także naruszenia prawa człowieka do wyrażania swoich przekonań politycznych i różnorodnych opinii, dotyczących życia społecznego, działając na szkodę interesu publicznego i prywatnego pokrzywdzonego, tj. o przestępstwo z art. 165 § 2 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN;

III. w dniu 24 kwietnia 1982 r. w K., będąc funkcjonariuszem publicznym państwa komunistycznego, tj. sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W., członkiem składu sędziowskiego Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., działając wspólnie i w porozumieniu z ppor. X.3 Y.3 i ppor. X.4 Y.4, wyznaczonymi do rozpoznania sprawy karnej o sygn. [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., działając z motywów politycznych, przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że orzekając w sposób dowolny, sprzeczny z dowodami zgromadzonymi w toku postępowania, w sposób dla oskarżonego niekorzystny, stosując przy tym wykładnię rozszerzającą zakres penalizowanych zachowań, uznał W. B. za winną popełnienia zarzucanego jej czynu z art. 48 ust. 3 dekretu z dnia 12.12.1981 r. o stanie wojennym (Dz. U nr 29 z 1981 r., poz. 154), polegającego na udziale wspólnie z B. P. i T. K. w sporządzaniu ulotki „O.” i „I.”, zawierających fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny, a dotyczące sytuacji społeczno-politycznej w kraju - i skazał ją na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zmienioną wyrokiem Sądu Najwyższego — Izby Wojskowej z dnia 15 czerwca 1982 r. sygn. Rw 435/82, poprzez warunkowe zawieszenie wykonania wymierzonej oskarżonej kary pozbawienia wolności na okres próby 3 lat, czym bezprawnie pozbawił wolności W. B. na okres powyżej 14 dni w okresie od 1 marca 1982 r. do 27 czerwca 1982 r., podczas gdy zawarte w ulotkach sformułowania, że w związku z wprowadzeniem stanu wojennego „opuszczone szkoły i domy akademickie przygotowane są na przyjęcie wojska i

milicji”, że „ograniczenie swobód i zastraszenie mają na celu dezorganizację ludzi pracy”, że „robotnik ma nad sobą władzę terroru i że dla aparatu władzy nie obowiązują kolejki i tak jak za dobrych czasów, ich potrzeby zaspokojone są z przywózką do urzędów?”, a robotnicy „osamotnieni i pozbawieni praw nie mogą zwrócić się do kogokolwiek o poradę lub pomoc”, oraz że prokurator w sprawie górników oskarżonych o zorganizowanie i kierowanie strajkiem w KWK „R.” złożył od wyroku rewizję kierując się chęcią odwetu oraz że urządza się „smutne spektakle na wzór sądowy” - nie były fałszywe, a jedynie stanowiły ocenę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce i pozbawienia społeczeństwa podstawowych praw i wolności obywatelskich zagwarantowanych przez prawo międzynarodowe, w sytuacji gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie dawał podstaw do przyjęcia, by W. B. swoim zachowaniem wypełniła znamiona przypisanego jej czynu zabronionego z art. 48 ust. 3 dekretu z dnia 12.12.1981 r. o stanie wojennym, czym dopuścił się zbrodni komunistycznej, stanowiącej zbrodnię przeciwko ludzkości, w postaci poważnej represji politycznej z powodu przynależności W. B. do określonej grupy społeczno-politycznej, a także naruszenia prawa człowieka do wyrażania swoich przekonań politycznych i różnorodnych opinii, dotyczących życia społecznego, działając na szkodę interesu publicznego i prywatnego pokrzywdzonego, tj. o przestępstwo z art. 165 § 2 k.k. z 1969 r. w zw. art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN.

Powyższy wniosek zarejestrowano pod sygn. akt I ZI 31/23.

W odpowiedzi na wniosek pełnomocnik objętego wnioskiem sędziego „zakwestionował w całości zasadność wniosku IPN”.

Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2023 r., sygn. akt I ZI 31/23, sprawy o sygn. akt I ZI 31/23 i I ZI 35/22 połączono do wspólnego rozpoznania pod sygn. akt I ZI 35/22.

Na posiedzeniu w dniu 5 lutego 2024 r. pełnomocnik objętego wnioskiem sędziego wskazał, iż w niniejszej sprawie doszło do konsumpcji skargi, gdyż w sposób nieprawidłowy wznowiono śledztwo prowadzone przez IPN. Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego pozostawił powyższy wniosek do decyzji sądu, natomiast prokurator E. K. oświadczyła, że orzecznictwo Trybunału

Konstytucyjnego wskazuje, że istnieje prawna możliwość dalszego prowadzenia postępowania w formule podjęcia na nowo. Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego wniósł o umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., albowiem w niniejszej sprawie doszło do prawomocnego umorzenia postępowania przygotowawczego, które przedmiotowo i podmiotowo jest tożsame z czynami objętymi wnioskami o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego X. Y., do którego to stanowiska przyłączył się pełnomocnik objętego wnioskiem sędziego. Prokurator Instytutu Pamięci Narodowej Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. wniósł o nieuwzględnienie wniosku pełnomocnika objętego wnioskiem sędziego.

Sąd Najwyższy w toku postępowania w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej ustalił co następuje.

1) w sprawie prowadzonej pod sygn. akt [...]:

W dniu 22 lutego 1982 r. kpt. X. Y., będący sędzią [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., orzekł jako przewodniczący w składzie kolegiальnym: płk X.2 Y.2 i mjr X.1 Y.1 w sprawie prowadzonej pod sygn. akt [...] przeciwko oskarżonym: A. S., B. D., W. Ż., J. R. oraz Z. P. za czyny określone w art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r.

Sprawa prowadzona pod sygn. akt [...] została rozpoznana na rozprawach jawnych przeprowadzonych w dniach 18, 19, 20 i 22 lutego 1982 r. Wszyscy oskarżeni korzystali z obrońcy z wyboru (którzy uczestniczyli na rozprawie) i złożyli na rozprawie wyjaśnienia. Oskarżeni A. S., B. D., J. R. oraz Z. P. przyznali się częściowo do zarzucanych czynów, oskarżony W. Ż. nie przyznał się do zarzucanego mu czynu. Na rozprawie przesłuchano świadków, dopuszczono dowód z opinii biegłych lekarzy psychiatrów, którzy u oskarżonego Z. P. stwierdzili ograniczoną zdolność rozumienia i kierowania swoim postępowaniem, ujawniono zeznania nieobecnych świadków, odczytano dokumenty z akt sprawy. Prokurator wniósł o wymierzenie:

- A. S. - kary 5 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 2 za czyn z pkt 1 aktu oskarżenia i kary 6 lat pozbawienia

wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 2 za czyn z pkt 2 aktu oskarżenia - łącznie 8 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 4;

- B. D. - kary 5 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 2 za czyn z pkt 1 aktu oskarżenia i kary 6 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 3 za czyn z pkt 2 aktu oskarżenia - łącznie 8 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 4;

- W. Ż. - kary 5 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 3;

- Z. P. - kary 3 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 2 za czyn z pkt 1 aktu oskarżenia i kary 4 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 2 za czyn z pkt 2 aktu oskarżenia - łącznie 5 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 4;

- J. R. - kary 8 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 4.

Obrońcy oskarżonych wniesli o ich uniewinnienie, co do Z. P. sformułowano ewentualny wniosek o wymierzenie kary z warunkowym jej zawieszeniem.

Wyrokiem z dnia 22 lutego 1982 roku Sąd [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K. w sprawie prowadzonej pod sygn. akt [...] (w składzie: sędzia kpt X. Y. - przewodniczący składu, płk X.2 Y.2 i mjr X.1 Y.1) uznał:

- A. S. winnym tego, iż wbrew postanowieniom dekretu o stanie wojennym będąc pracownikiem KWK „R.” w B. nie odstąpił od działalności zawieszonego NSZZ „Solidarność” oraz w celu rozpowszechnienia fałszywych wiadomości przechowywał, a następnie rozdał w dniu 14 grudnia 1981 roku pracownikom KWK „R.” ulotki mogące wywołać niepokój społeczny i skazał go na karę 4 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 3;

- B. D. winnym tego, że w dniu 13 grudnia 1981 roku nie odstąpił od działalności NSZZ „Solidarność”, poza tym wspólnie z J. R. i A. S. przywiózł na teren KWK „R.” w B. maszynę do pisania, powielarkę, farby i paczki papieru, w celu druku ulotek wywołujących niepokój społeczny oraz rozpowszechniał na terenie kopalni ulotki mogące wywołać niepokój społeczny, tj. o czyny z art. 46 ust. 1, art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym i skazał go na karę 4 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 3;

- W. Ż. i J. R. winnych popełnienia czynu z art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym polegającym na tym, że w dniu 13 grudnia 1981 roku sporządzili w celu rozpowszechnienia, działając wspólnie i w porozumieniu ulotki w ilości 600 sztuk zawierające fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny i skazał W. Ż. na karę 3 lat pozbawienia wolności oraz karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 2 oraz J. R. na karę 4 lat pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres lat 3;

- Z. P. winnym popełnienia czynu z art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym polegającym na tym, że w dniu 13 grudnia 1981 roku wspólnie i w porozumieniu z W. Ż. i J. R. sporządził w celu rozpowszechnienia ulotki w ilości 600 sztuk zawierające fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny, oraz czynu z art. 46 ust. 1 dekretu o stanie wojennym poprzez nie odstąpienie od działalności zawieszonego NSZZ „Solidarność” i skazał go na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres próby 4 lat oraz grzywnę w wysokości 15.000 zł przy czym odstąpiono w jego przypadku od stosowania trybu doraźnego.

W pisemnych motywach uzasadnieniu wyroku z dnia 22 lutego 1982 r., sygn. [...], sąd Sąd [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K. w osobach X. Y., X.1 Y.1 i X.2 Y.2 uznał, iż ulotki zawierały fałszywe wiadomości, albowiem z ich treści wynikało, iż jedynym celem wprowadzenia stanu wojennego była próba rzucenia narodu na kolana i zakucie go w przedsierpniowe kajdany, a władza próbuje zniszczyć jedyną demokratyczną organizację Narodu - „Solidarność”, podczas gdy cel wprowadzenia stanu wojennego w Polsce w sposób szczegółowy został podany już w pierwszym wystąpieniu radiowo telewizyjnym

przewodniczącego WRON gen. armii Wojciecha Jaruzelskiego, wielokrotnie powtarzanym w dniu 13 grudnia 1981 r., a sami oskarżeni przyznali, iż słuchali tego przemówienia. Sąd [...] Okręgu Wojskowego w W. przyjął, iż opisane zachowania oskarżonych związane z wyprodukowaniem ulotek, ich przenoszeniem na teren kopalni celem rozpowszechnienia, stanowiło niezaprzestanie działalności związkowej, o czym miało świadczyć pobranie z lokalu NSZZ „Solidarność” sprzętu związkowego oraz podjęcie działań zmierzających do uchylenia stanu prawnego, który zawiesił działalność między innymi „Solidarności”.

Objęty wnioskiem sędzieja nie złożył zdania odrębnego – zarówno od orzeczenia, jak i pisemnych motywów jego rozstrzygnięcia. Votum separatum złożył natomiast sędzieja X.2 Y.2, w którym wyraził stanowisko o braku podstaw do zastosowania względem skazanego Z. P. instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności.

W odniesieniu do skazanego Z. P., wyrokiem Izby Wojskowej Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 1982 roku, zmieniono wyrok przez uchylenie orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania wymierzonej mu kary pozbawienia wolności i kary grzywny i zaliczono na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres tymczasowego aresztowania od 18 stycznia do 22 lutego 1982 roku. Po wydaniu pierwszego wyroku Z. P. został zwolniony z aresztu. Później ukrywał się, ale karę pozbawienia wolności odroczone mu ze względu na stan zdrowia. Nigdy nie odbył orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności.

Na podstawie postanowienia Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 24 listopada 1982 roku, sygn. [...], udzielono B. D. przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności na okres 6 miesięcy, w wyniku czego został zwolniony z zakładu karnego w dniu 30 listopada 1982 roku.

Na podstawie postanowienia Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 5 stycznia 1983 roku, sygn. [...], udzielono A. S. przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności na okres 6 miesięcy, w wyniku czego został zwolniony w dniu 5 stycznia 1983 roku.

Na podstawie postanowienia Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 12 czerwca 1982 roku odroczone Z. P. wykonanie kary pozbawienia wolności na okres

6 miesięcy, a następnie postanowieniem z dnia 27 stycznia 1983 roku odroczono mu wykonanie kary 2 lat pozbawienia wolności do czasu wyleczenia schorzeń uniemożliwiających mu odbywanie kary.

Na podstawie uchwał Rady Państwa z dnia 12 maja 1983 roku skorzystano z prawa łaski wobec B. D. i A. S. poprzez warunkowe zwolnienie ich z odbycia reszty kary pozbawienia wolności, z wyznaczeniem okresu próby na 4 lata.

Postanowieniami Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 27 lipca 1983 r. zastosowano amnestię wobec J. R. i Z. P., w ten sposób, iż J. R. złagodzone o połowę karę 4 lat pozbawienia wolności, do lat 2, zaś Z. P. darowano karę 2 lat pozbawienia wolności oraz nieuiszczoną grzywnę.

Postanowieniami z dnia 8 sierpnia 1983 roku Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. zastosowano wobec B. D. i A. S. amnestię i złagodzone orzeczoną im karę 4 lat pozbawienia wolności do lat 2 z wyznaczeniem okresu próby.

Wyrokiem Izby Wojskowej Sądu Najwyższego w Warszawie z dnia 2 czerwca 1992 roku, sygn. akt WO 70/92, wznowiono postępowanie w sprawie w/w oskarżonych, uchylono wyrok Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. w sprawie o sygn. [...] i wyrok Izby Wojskowej Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 1982 r. o sygn. akt Rw. 237/82 i uniewinniono oskarżonych od przypisanych im czynów. W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia wskazano, iż skazanie A. S., B. D., W. Ż., J. R. i Z. P. nastąpiło wbrew elementarnemu wymogowi odpowiedzialności karnej, albowiem skazani zostali za czyny popełnione 13 i 14 grudnia 1981 r., które wówczas nie były zabronione pod groźbą kary (kwestia druku dekretu), podkreślając jednakże, iż okoliczność ta nie była znana przedtem sądowi orzekającemu w sprawie.

2) w sprawie prowadzonej pod sygn. akt [...]

W dniu 21 stycznia 1982 r. X. Y. jako sędzia [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K. orzekał jako przewodniczący składu kolegiального wraz z sędziami mjr. X.1 Y.1 i ppor. X.2 Y.2 w sprawie o sygn. akt [...], prowadzonej przeciwko: A. D., L. P. i J. C. za popełnienie czynów określonych w art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r.

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 1982 r. Sąd [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K. w sprawie prowadzonej pod sygn. akt [...] (w składzie: sędzia kpt X. Y. - przewodniczący składu, mjr. X.1 Y.1 i ppor. X.2 Y.2):

- uznał A. D. i L. P. za winnych popełnienia czynów z art. 46 ust. 1 i 2 dekretu o stanie wojennym polegających na organizowaniu i kierowaniu z innymi osobami w okresie od 12 do 17 grudnia 1981 roku strajkiem w kopalni wbrew przepisom dekretu o stanie wojennym, pomimo zawieszenia działalności NSZZ „Solidarność”, którego byli członkami;

- uznał A. D., L. P. i J. C. za winnych tego, że w dniu 14 grudnia 1981 roku wspólnie sporządzili około 1000 sztuk drukowanych ulotek zawierających fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny i strajki i rozpowszechniali je na terenie KWK „A.” w P., tj. o czyn z art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym.

A. D. i L. P. zostali skazani na kary łączne po 5 lat pozbawienia wolności i 3 lata pozbawienia praw publicznych, J. C. za czyn z art. 48 ust. 4 dekretu o stanie wojennym na karę 3 lat pozbawienia wolności i 2 lat pozbawienia praw publicznych.

W pisemnych motywach uzasadnienia wyroku z dnia 21 stycznia 1982 r., sygn. [...], skazującego A. D., L. P. i J. C. z art. 48 ust. 2, 3 i 4, Sąd [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K. w osobach X. Y., X.1 Y.1 i X.2 Y.2 przyjął, że zawierały fałszywe treści mogące wywołać niepokój i wzywały do strajku powszechnego.

Objęty wnioskiem sędzia nie złożył zdania odrębnego – zarówno od orzeczenia, jak i pisemnych motywów jego rozstrzygnięcia.

Wyrokiem Izby Wojskowej Sądu Najwyższego w Warszawie z dnia 19 czerwca 1992 roku, sygn. akt WO 93/92, wznowiono postępowanie w sprawie w/w oskarżonych, uchylono wyrok Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. w sprawie o sygn. akt [...] i uniewinniono oskarżonych od przypisanych im czynów.

3) w sprawie prowadzonej pod sygn. akt [...]

Kpt. X. Y., będący sędzią Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., współorzekał jako przewodniczący wraz z ppor. X.3 Y.3 i ppor. X.4 Y.4 w sprawie o sygn. [...] przeciwko B. P., T. K. i W. B., oskarżonym o

przestępstwa z art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2 i 3 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym.

Postanowieniem Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 10 kwietnia 1982 r., sygn. akt [...], przyjęto akt oskarżenia w sprawie oskarżonych do rozpoznania na rozprawie z zachowaniem trybu doraźnego.

W dniach 16, 17 i 22 kwietnia 1982 r. w sprawie prowadzonej pod sygn. akt [...] przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K. odbyły się rozprawy z udziałem oskarżonych, ich obrońców oraz podprokuratora Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w G. - ppor. A. M., na których oskarżeni złożyli wyjaśnienia i przesłuchano świadków zawnioskowanych aktem oskarżenia. Wszyscy oskarżeni nie przyznali się do stawianych im zarzutów.

Na rozprawie w dniu 22 kwietnia 1982 r. ppor. A. M. wniósł o uznanie oskarżonych za winnych zarzucanych przestępstw i wymierzenie każdemu z nich kary po 4 lata pozbawienia wolności i po 2 lata pozbawienia praw publicznych.

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 1982 r., sygn. akt [...], Sąd [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K. (w składzie: sędzia kpt X. Y. - przewodniczący składu, sędzia ppor. X.3 Y.3 oraz por. X.4 Y.4):

- uznał B. P. winnym zarzucanego mu przestępstwa z art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2 i 3 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym polegającego na tym, że w okresie od 13 grudnia 1981 r. do 27 lutego 1982 r. jako członek NSZZ „Solidarność” nie odstąpił od udziału w działalności związkowej w ten sposób, że sporządził w celu rozpowszechniania ulotkę „B.” oraz wspólnie z T. K. i W. B. ulotki „O.” i „I.”, które przekazał do rozpowszechnienia, a które zawierały fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny, a dotyczące sytuacji społeczno-politycznej w kraju- i z mocy art. 48 ust. 2 dekretu o stanie wojennym przy zast. art. 4 ust. 1 i 4 cytowanego dekretu, skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności oraz karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres 2 lat;

- uznał T. K. winnym zarzucanego mu przestępstwa z art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2 i 3 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym polegającego na tym, że w okresie od 13 grudnia 1981 r. do 27 lutego 1982 r. Wbrew treści dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym, jako członek NSZZ

„Solidarność” nie odstąpił od udziału w działalności związkowej w ten sposób, że wspólnie z B. P. i W. B. sporządził w celu rozpowszechniania, a następnie rozpowszechnił ulotki „O.” i „I.”, zawierające fałszywe wiadomości o sytuacji społeczno-politycznej w kraju, mogące wywołać niepokój publiczny - i z mocy art. 48 ust. 2 dekretu o stanie wojennym przy zast. art. 4 ust. 1 i 4 cytowanego dekretu skazał na karę 3 lat pozbawienia wolności oraz karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres 2 lat.;

- wobec W. B. odstąpiono od stosowania postępowania doraźnego i w/wym uznano winną zarzucanego jej przestępstwa z art. 48 ust. 3 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r o stanie wojennym polegającego na tym, że w okresie stycznia i lutego 1982 r brała udział wspólnie z B. P. i T. K. w Sporządzeniu ulotek „O.” i „I.”, zawierających fałszywe wiadomości o sytuacji społeczno-politycznej w kraju, mogących wywołać niepokój publiczny i z mocy art. 48 ust. 3 dekretu o stanie wojennym skazał na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Odstępując od stosowania wobec W. B. trybu doraźnego sąd stanął na stanowisku, że udział jej w przedmiotowej działalności przestępczej był marginalny i ograniczył się jedynie do mechanicznego, maszynowego przepisania ulotek.

Żaden z członków składu orzekającego nie zgłosił zdania odrębnego – zarówno od orzeczenia, jak i pisemnych motywów jego rozstrzygnięcia.

W wyniku zaskarżenia powyższego wyroku przez obrońcę W. B., co do której uchylono tryb doraźny, wyrokiem Sądu Najwyższego w Warszawie - Izby Wojskowej z dnia 15 czerwca 1982 r., sygn. Rw 435/82, zmieniono zaskarżony wyrok, przez warunkowe zawieszenie wykonania kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności na okres 3 lat.

W. B. była pozbawiona wolności w okresie od 1 marca 1982 r. do 27 czerwca 1982 r.; B. P. był pozbawiony wolności w okresie od 27 lutego 1982 r. do 13 października 1982 r. T. K. był pozbawiony wolności w okresie od 27 lutego 1982 r. do 24 maja 1983 r.

Od wyroku Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K. z dnia 24 kwietnia 1982 r. o sygn. [...] w dniu 16 października 1991 r. Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny wniósł do Sądu Najwyższego Izby

Wojskowej w Warszawie rewizję nadzwyczajną na korzyść wszystkich skazanych, a wobec W. B. - również od wyroku Sądu Najwyższego Izby Wojskowej w Warszawie z dnia 15 czerwca 1982 r., sygn. Rw 435/82, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych w zakresie społecznego niebezpieczeństwa działań oskarżonych, co doprowadziło do ich skazania z obrazą art. 1 k.k.

Sąd Najwyższy - Izba Wojskowa wyrokiem z dnia 10 stycznia 1992 r., sygn. WRN 129/91, uwzględnił rewizję nadzwyczajną, zmienił zaskarżony wyrok i uniewinnił wszystkich pokrzywdzonych od zarzucanych im przestępstw.

Sędzia X. Y. [...]. Obecnie jest sędzią Sądu Najwyższego w stanie spoczynku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wnioski Instytutu Pamięci Narodowej - Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. z dnia 7 września 2022 r. (sygn. akt [...]) oraz z dnia 4 maja 2023 r. (sygn. akt [...]) o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X. Y. do odpowiedzialności karnej nie zasługiwały na uwzględnienie. Weryfikacja przedłożonego materiału dowodowego - dokonana w kontekście dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez sędziego przestępstw opisanych we wniosku - prowadzi bowiem do uznania, iż wersja wydarzeń zaprezentowana przez wnioskodawców nie osiąga stopnia uprawdopodobnienia wymaganego przez ustawodawcę.

Poprzedzając przystąpienie do merytorycznego omówienia motywów rozstrzygnięcia w kwestii zasadniczej, a odnosząc się do postulatu o umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., formułowanego przez pełnomocnika objętego wnioskiem sędziego oraz Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego, wskazać należy, iż Sąd Najwyższy postanowił procedować co do istoty wniosku wobec uznania, iż w zaistniałym w niniejszej sprawie układzie procesowym zgromadzona warstwa dowodowa pozwala na wydanie wyroku uniewinniającego, który to ma pierwszeństwo przed decyzją o umorzeniu (zob. M. Kurowski [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, red. D. Świecki, LEX/el. 2022, art. 17; oraz powołane tam orzecznictwo), mając jednocześnie większą wartość społeczną (zob. M. Cieślak, Polska procedura karna,

wyd. III, Warszawa 1984, str. 452, jak również S. Waltoś, *Proces Karny*, wyd. III, Warszawa 1996, str. 418). W sytuacji bowiem, gdy „czyn zarzucany oskarżonemu nie zawiera znamion czynu zabronionego bądź brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia, a więc ustalenia wystąpienia przesłanek negatywnych z art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., winien zapaść, zgodnie z art. 414 § 1 k.p.k., wyrok uniewinniający „(zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 12.06.2012 r., II KK 135/12; z 12.07.1994 r., II KRN 124/94; z 21.09.2006 r., V KK 224/06). W orzecznictwie dyscyplinarnym wskazuje się, iż umorzenie postępowania dyscyplinarnego z powodu wystąpienia ujemnej przesłanki procesowej powinno nastąpić „jedynie wówczas, gdy do chwili orzekania, nie zostałyby przeprowadzone wszelkie dowody oraz nie zostałyby wyjaśnione wszystkie okoliczności pozwalające na stwierdzenie, że obwiniony nie popełnił czynu stanowiącego delikt dyscyplinarny, objęty przedstawionym mu zarzutem” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15.04.2004 r., SDI 21/04, OSNKW 2004, nr 6, poz. 64). W analizowanej sprawie doszło natomiast do wszechstronnego zbadania podstaw odpowiedzialności objętego wnioskiem sędziego, a w takiej sytuacji sąd powinien ewentualnie podjąć decyzję odnoszącą się do braku tych podstaw, a więc wydać orzeczenie uniewinniające, a nie umarzające postępowanie. Stanowisko takie znajduje oparcie w tych poglądach doktryny, które rodzaj orzeczenia kończącego postępowanie w omawianej sytuacji uzasadniają interesem oskarżonego (zob. M. Cieślak: *Polska procedura karna*, Warszawa 1984, s. 452; S. Waltoś: *Proces karny*, Warszawa 2003, s. 458). Zważając tym samym na zasadę pierwszeństwa przesłanki uniewinniającej, którą to niewątpliwie należy recypować również na gruncie postępowania immunitetowego, Sąd Najwyższy zdecydował zatem o odmowie wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, które to rozstrzygnięcie stanowi w postępowaniu immunitetowym odpowiednik wyroku uniewinniającego.

Przechodząc do merytorycznej oceny wniosku, wskazać na wstępie należy, iż ustanowiony w art. 181 Konstytucji RP immunitet sędziowski, będący jedną z ustrojowych gwarancji niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów, służy przede wszystkim ochronie jednego z podstawowych, konstytucyjnych praw obywatelskich, to jest prawa do rzetelnego, sprawnego, sprawiedliwego i jawnego

rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). W aspekcie formalnym powyższy obejmuje zakresem podmiotowym wszystkie osoby powołane, w trybie art. 179 Konstytucji RP do piastowania urzędu sędziego i nadal zachowujące status sędziowski, w tym sędziów w stanie spoczynku (zob. W. Koziół, Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów. Komentarz, Warszawa 2005, s. 55, T. Ereciński, J. Gudowski, J. Iwulski, Prawo o ustroju sądów powszechnych. Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa. Komentarz, Warszawa 2010, s. 291, uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 11 września 2006 r., SNO 40/06, OSNSD 2006, poz. 14). Sędzia Sądu Najwyższego nie może być pozbawiony wolności ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia sądu dyscyplinarnego (art. 55 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., o Sądzie Najwyższym – dalej powoływana jako: u.SN). Zgodnie z 80 § 2c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej powoływana jako: u.s.p.) - który to przepis na gruncie niniejszego postępowania znajduje odpowiednie zastosowanie na podstawie art. 10 § 1 u.SN - sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Treść powołanego przepisu ogranicza tym samym ustalenia czynione w toku postępowania w przedmiocie wyrażenia zgody na uchylenie immunitetu formalnego, a sąd a quo nie jest uprawniony by poza te granice wykraczać (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2008 r., SNO 91/08, LEX nr 1289032). Istotą postępowania delibacyjnego nie jest zatem dokonanie prawnokarnej oceny zdarzenia będącego przedmiotem postępowania karnego, czy to co do popełnienia przez sędziego czynu opisanego we wniosku, czy choćby tylko co do zasadności wniesienia oskarżenia, lecz weryfikacja, czy zgromadzone w toku śledztwa dowody dostatecznie uzasadniają podejrzenie, że sędzia ten popełnił czyn w kontekście art. 313 § 1 k.p.k., a zatem czy uprawnione może być przedstawienie mu zarzutu. Wspomniane uprzednio sformułowanie „dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa” określa materialną podstawę decyzji w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, które - uwzględniając zasadę racjonalnego ustawodawcy (zob. Z. Ziemiński,

Teoria prawa, PWN 1978, s. 106–123) – należy uznać za tożsame z pojęciem użytym w art. 313 § 1 k.p.k. W judykaturze podkreśla się jednak, iż wydanie postanowienia o przedstawieniu zarzutów wymaga istnienia bardziej rozbudowanej faktycznej podstawy, niż ta, która jest wystarczającą do wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, gdyż poza uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa musi istnieć także dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że czyn popełniła określona osoba. Tym samym powyższe pojęcie należy interpretować jako coś więcej niż uzasadnione podejrzenie, jakim posłużył się ustawodawca w art. 303 k.p.k. (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia: 18 października 2004 r., SNO 40/04, LEX nr 472035.; 20 lipca 2011 r., SNO 32/11, LEX nr 1288863; z dnia 18 lipca 2014 r., SNO 36/14, LEX nr 1504922). Podejrzenie popełnienia przestępstwa musi być w pełni uzasadnione, a zatem nienasuwające żadnych istotnych wątpliwości ani zastrzeżeń, zarówno co do popełnienia czynu jak i zaistnienia wszystkich znamion konkretnego typu przestępstwa. Obowiązkiem sądu dyscyplinarnego, w ramach postępowania wszczętego wnioskiem oskarżyciela o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jest zbadanie przedstawionych przez oskarżyciela materiałów dowodowych, w celu stwierdzenia, czy zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przez sędziego. Kontrola ta ma charakter merytoryczny, chociaż nie sprowadza się do tak wysokiego poziomu przekonania sądu o popełnieniu czynu i winie sprawcy, jak w przypadku orzekania sądu powszechnego w postępowaniu karnym, które podlega dyrektywie pewności rozstrzygnięcia, wypływającej z podstawowych gwarancji procesowych.

W niniejszej sprawie wnioskodawcy postulowali o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X. Y., orzekającego w okresie stanu wojennego w Sądzie [...] Okręgu Wojskowego w W. jako sędziego sądu wojskowego, do odpowiedzialności karnej za czyny z art. 165 § 2 k.k. z 1969 roku w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, upatrując konieczność uchylecia przysługującego mu immunitetu formalnego w związku z jego ówczesnym uczestniczeniem w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, tj. zachowaniem polegającym na orzekaniu sędziego X. Y. :

- w dniu 22 lutego 1982 roku w K. w sprawie prowadzonej pod sygn. [...] i uczestniczeniu w wydaniu w tej sprawie w składzie kolegiальnym wyroku skazującego pięciu oskarżonych: A. S., B. D., W. Ż., J. R. oraz Z. P. za czyny określone w art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r.;

- w dniu 21 stycznia 1982 roku przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K. w sprawie prowadzonej pod sygn. [...] i uczestniczeniu w wydaniu w tej sprawie w składzie kolegiальnym wyroku skazującego trzech oskarżonych: A. D. L. P. i J. C. za popełnienie czynu określonego w art. 48 ust. 2, 3 i 4 dekretu o stanie wojennym z dnia 12 grudnia 1981 r.

- w dniu 24 kwietnia 1982 r. przed Sądem [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K. w sprawie prowadzonej pod sygn. sygn. [...] i uczestniczeniu w wydaniu w tej sprawie w składzie kolegiальnym wyroku skazującego trzech oskarżonych: B. P. (za czyn z art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2 i 3 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym), T. K. (za czyn z art. 46 ust. 1 w zb. z art. 48 ust. 2 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym) i W. B. (za czyn z art. 48 ust. 3 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym).

Odnosić na wstępie wymaga, że pozbawienie wolności w wyniku wydania wyroku skazującego nie może być co do zasady postrzegane jako przestępstwo pozbawienia wolności z art. 189 k.k. (art. 165 k.k. z 1969 r.), za które odpowiedzialność karna jest wyłączona na podstawie kontratypu działania w ramach uprawnień i obowiązków. Wydanie wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności jest zachowaniem pierwotnie legalnym, gdyż nie posiada cechy karygodności, którą wyprowadza się z art. 1 § 1 k.k. Za czyn zabroniony można bowiem uznać nie tylko czyn formalnie wyczerpujący znamiona określone w ustawie karnej, lecz także jednocześnie godzący w podstawowe dobra społeczne pozostające pod ochroną zarówno różnych gałęzi prawa, jak również innych systemów normatywnych. Dane zachowanie, żeby mogło być uznane za czyn zabroniony musi zatem pozostawać w opozycji do wartości chronionych przez te systemy, a zarazem akceptowanych w społeczeństwie, w którym systemy te obowiązują. Nie sposób więc uznać, że w sytuacji, gdy dane zachowanie

funkcjonalnie nie godzi w te systemy, a więc nie może być postrzegane jako karygodne, stanowi jednocześnie czyn zabroniony, o którym mowa w art. 1 § 1 k.k. W sytuacji orzeczenia kary pozbawienia wolności w kwestionowanym orzeczeniu nie można domniemywać, iż sędzia dopuścił się przestępstwa polegającego na bezprawnym pozbawieniu wolności. W sytuacji rozważań w zakresie oceny czynu związanego z wydaniem orzeczenia przez sędziego, podstawową rzeczą jaką należy uprawdopodobnić jest to, że istotą wydania określonego wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności nie było wymierzanie sprawiedliwości w ramach przysługującej jurysdykcji na podstawie obowiązującego prawa, ale doprowadzenie do tego, by określona osoba została bezprawnie pozbawiona wolności, a urząd sędziego i wynikające z niego uprawnienia procesowe, były jedynie narzędziem do realizacji takiego celu.

Zważyć następnie należy, że realia faktyczne niniejszej sprawy, podlegają ocenie prawnej zgodnie z mającą moc zasady prawnej uchwałą pełnego składu Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 19 września 2023 r., sygn. akt II ZZP 2/22, z której to rozstrzygnięcie wynika, iż sędzia nie odpowiada za błąd w zakresie wykładni i stosowania przepisów prawa krajowego lub prawa Unii Europejskiej lub w zakresie ustalenia stanu faktycznego czy też oceny dowodów, jeżeli nie stanowi rażącej i oczywistej obrazy przepisów prawa, gdyż jako zachowanie mieszczące się w istocie sprawowania wymiaru sprawiedliwości (zwłaszcza w modelu dwuinstancyjnego postępowania uzupełnionego o instytucje nadzwyczajnych środków zaskarżenia) i przez to legalne, nie może być podstawą do pociągnięcia członka składu orzekającego do odpowiedzialności dyscyplinarnej i karnej (arg. ex. art. 107 § 1 pkt 1-3 u.s.p.). Do zmaterializowania się powyższej nie dojdzie również wówczas, jeżeli zachowanie sędziego, które wyczerpuje znamiona typu deliktu dyscyplinarnego określonego w art. 107 § 1 u.s.p., dotyczy błędu w zakresie wykładni i stosowania przepisów prawa krajowego lub prawa Unii Europejskiej lub w zakresie ustalenia stanu faktycznego czy też oceny dowodów, gdyż nie stanowi ono przewinienia dyscyplinarnego (art. 107 § 3 pkt 1 u.s.p.) i nie może jednocześnie stanowić przestępstwa (zob. pkt I lit b uchwały pełnego składu Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2023 r., sygn. akt II ZZP 2/22). Zwrócić jednak należy uwagę, iż w powołanej wyżej uchwale

pełnego składu Izby Odpowiedzialności Zawodowej, stwierdził, że „brak odpowiedzialności dyscyplinarnej, jak i będący tego konsekwencją brak ewentualnej odpowiedzialności karnej, nie obejmuje sytuacji wyjątkowych, w których w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości dochodzi do popełnienia przez sędziego w trakcie orzekania tzw. zbrodni sądowej, czyli czynu sprowadzającego się do umyślnego, w formie zamiaru bezpośredniego, zachowania polegającego na wymierzeniu przez niego (sąd z nim w składzie) kary w postępowaniu prowadzonym z naruszeniem fundamentalnych, powszechnie uznanych zasad normujących postępowanie karne, jak również kardynalnych zasad określających podstawy pociągnięcia człowieka do odpowiedzialności karnej.”

Na gruncie rozpoznawanej sprawy kluczowym jest zatem ustalenie, czy na podstawie zaoferowanego przez wnioskodawców materiału dowodowego można przyjąć, iż zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X. Y. popełnił opisane we wniosku czyny, a te nie stanowiły uprzednio wspomnianego rezultatu błędu w zakresie wykładni i stosowania przepisów prawa lub w zakresie ustalenia stanu faktycznego czy też oceny dowodów, przy czym powyższy nie może być uznawany jedynie jako wadliwość w tym zakresie, ale również jako wadliwość kwalifikowana, związana z określonym przekonaniem sędziego co do elementów istotnych z punktu widzenia stosowania prawa. Wykluczając powyższe, następnie należy zweryfikować, że można je zakwalifikować jako zbrodnie sądowe mające postać zbrodni przeciwko ludzkości. Mając na uwadze zespół znamion tworzących zbrodnię sądową stanowiącą zbrodnię komunistyczną i realizującą jednocześnie cechy zbrodni przeciwko ludzkości, przyjąć należy, iż dopuszcza się powyższego czynu sędzia będący funkcjonariuszem państwa komunistycznego, który umyślnie i w formie zamiaru bezpośredniego, używając powierzone mu instrumentarium sądowe, poprzez wypaczanie i naginanie prawa wydaje (w składzie jednoosobowym bądź jako członek składu orzekającego) w postępowaniu prowadzonym z naruszeniem fundamentalnych, powszechnie uznanych zasad normujących postępowanie karne, jak również kardynalnych zasad określających podstawy pociągnięcia człowieka do odpowiedzialności karnej, arbitralne w swej istocie orzeczenie o wymierzeniu kary wobec jednostek lub grup ludności (bądź związane ze stosowaniem represji),

noszące ładunek ewidentnej - w kontekście poczucia sprawiedliwości - bezprawności, stanowiące element rozległego i świadomego prześladowania z powodu przynależności osób prześladowanych do określonej grupy narodowościowej, politycznej, społecznej, rasowej lub religijnej i - co najmniej aprobując taki sposób realizacji polityki władz państwa - brał tym samym świadomie czynny udział w prześladowaniach (zob. uchwała pełnego składu Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 19 września 2023 r., sygn. akt II ZZP 2/22).

Dokonując oceny zachowania sędziego objętego wnioskiem, posiłkując się dowodami pośrednimi, tj. w oparciu o udowodnione pewne okoliczności niepozostające w bezpośrednim związku z zarzucanymi czynami, na wstępie przyjąć za uprawdopodobnione należy, iż w pełni aprobował on zarówno wyrok z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie prowadzonej pod sygn. [...], jak również rozstrzygnięcie z dnia 21 stycznia 1982 roku w sprawie [...], a także z dnia 24 kwietnia 1982 r. w sprawie prowadzonej pod sygn. sygn. [...], wydane w związku z jego udziałem w obsadzie orzekającej Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K.. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje bowiem, iż sędzia X. Y. w żadnej z powyższych spraw nie złożył zdania odrębnego od wydanego wyroku, podczas gdy w sytuacji fundamentalnej niezgody i braku aprobaty kierunku orzeczenia, uczestnicząc w składzie kolegiальnym rozpoznającym sprawę, miał on moralny obowiązek zgłoszenia votum separatum. Zaznaczyć jednocześnie należy, iż nie zareagował również w odniesieniu do pisemnych motywów rozstrzygnięć, gdyż nie złożył zdania odrębnego również od sporządzanych uzasadnień.

Wskazać jednakże należy, iż pomimo że sędziowie orzekający w składzie Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. w każdej z uprzednio wspomnianych spraw karnych bezspornie wydali wadliwe rozstrzygnięcia, to nie sposób przyjąć jednak, iż zachodzi uzasadnione podejrzenie, że objęty wnioskiem sędzia dopuścił się przestępstw zakwalifikowanych jako zbrodnie przeciwko ludzkości.

Weryfikacja przedłożonego materiału dowodowego - dokonana w kontekście dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez sędziego czynów opisanych we wnioskach - prowadzi bowiem do uznania, iż nie sposób przyjąć bez

naruszenia nakazu interpretacyjnego wynikającego z normy określonej w art. 5 § 2 k.p.k., że sędzia X. Y., orzekając w prowadzonych sprawach karnych, nie popełnił błędu w zakresie wykładni znamion przestępstwa z art. 46 i 48 dekretu.

Okoliczności wyłączające odpowiedzialności karną statuuje rozdział 3 k.k. wskazując wśród powyższych błąd co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego (art. 28 k.k.), błąd co do okoliczności wyłączającej odpowiedzialność (art. 29 k.k.) oraz nieświadomość bezprawności (art. 30).

W kodeksie karnym dokonano wyróżnienia błędu usprawiedliwionego (wspomniany uprzednio art. 28 § 1 i 2) i błędu nieusprawiedliwionego (art. 29 i art. 30 k.k.). Powyższe stanowi konsekwencję założenia, że jedynie błąd usprawiedliwiony stanowi okoliczność wyłączającą winę sprawcy (a tym samym jego odpowiedzialność karną), natomiast błąd nieusprawiedliwiony może jedynie wpłynąć na ukształtowanie sankcji, Sprawca nie poniesie zatem odpowiedzialności za błąd usprawiedliwiony, natomiast za nieusprawiedliwiony odpowiada karnie, z możliwością jednak złagodzenia tej odpowiedzialności.

Zgodnie z pierwszym z powołanych przepisów nie popełnia przestępstwa, kto pozostaje w usprawiedliwionym błędzie co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego (§ 1), a odpowiada na podstawie przepisu przewidującego łagodniejszą odpowiedzialność sprawca, który dopuszcza się czynu w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność stanowiąca znamię czynu zabronionego, od której taka łagodniejsza odpowiedzialność zależy (§ 2). Powołana norma określa konsekwencje błędów dwojakiego rodzaju, tj. usprawiedliwionego błędu co do okoliczności stanowiącej znamię przedmiotowe czynu zabronionego w typie zasadniczym (podstawowym) w sferze odpowiedzialności za przestępstwa nieumyślne (§ 1) oraz usprawiedliwionego błędnego przekonania, że zachodzi okoliczność stanowiąca znamię przedmiotowe uprzywilejowujące (§ 2). Art. 29 k.k. stanowi natomiast, że nie popełnia przestępstwa, kto dopuszcza się czynu zabronionego w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność wyłączająca bezprawność albo winę; jeżeli błąd sprawcy jest nieusprawiedliwiony, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary. Brzmienie art. 30 k.k. stanowi z kolei, że nie

popelnia przestępstwa, kto dopuszcza się czynu zabronionego w usprawiedliwionej nieświadomości jego bezprawności; jeżeli błąd sprawcy jest nieusprawiedliwiony, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Użyty przez ustawodawcę termin „błąd” w wykładni przyjętej w k.k. określa stan nienależytego rozeznania określonej okoliczności przez daną osobę, tj. stan niezgodności między rzeczywistością a jej odbiciem w świadomości tej osoby, nawiązując do definicji błędu wypracowanej przez W. Woltera (zob. *Studia z zakresu prawa karnego*, Kraków 1947, s. 46; *Funkcja błędu w prawie karnym*, Warszawa 1965, s. 8; *Nauka o przestępstwie*, Warszawa 1973, s. 220). Powyższy stanowi mylne wyobrażenie o istnieniu określonej okoliczności, która w rzeczywistości nie występuje, jako konsekwencja nieświadomości co do prawdziwego obrazu danego wycinka rzeczywistości (zob. J. Giezek (w:) J. Giezek (red.), *Kodeks karny, Część ogólna, Komentarz, WPK 2021*, teza 4 do art. 28; jak również S. Śliwiński, *Polskie prawo karne materialne. Część ogólna*, Warszawa 1946, s. 260; L. Lernell, *Wykład prawa karnego. Część ogólna*, Warszawa 1961, s. 196; W. Wolter, *Funkcja błędu w prawie karnym*, Warszawa 1965, s. 8; W. Świda, *Prawo karne*, Warszawa 1978, s. 201; J. Bafia, *Polskie prawo karne*, Warszawa 1989, s. 177). Skutkiem natomiast wypełnienia przez sprawcę znamion czynu zabronionego w warunkach błędu jest to, że nie można mu przypisać zamiaru ich wypełnienia, wobec faktycznego jego braku w takiej sytuacji (zob. Ł. Pohl, *Błąd co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego w polskim prawie karnym (zagadnienia ogólne)*, Poznań 2013, s. 151). Wspomniana niezgodność może mieć swoje źródło „zarówno w mylnym, jak i tylko niepełnym rozpoznaniu rzeczywistości przez dany podmiot; odpowiednio do tego mówi się z jednej strony o urojeniu (mylnym wyobrażeniu, błędnym przekonaniu, błędnym mniemaniu), kiedy to obraz rzeczywistości w świadomości sprawcy zawiera element, któremu w rzeczywistości nic nie odpowiada, z drugiej zaś strony o nieświadomości, kiedy to obraz rzeczywistości w świadomości sprawcy nie odzwierciedla jakiegoś elementu rzeczywistości” (zob. J. Majewski [w:] A. Błachnio, J. Kosonoga-Zygmunt, P. Zakrzewski, J. Majewski, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2024, art. 28.)

Przepisy art. 28 k.k. normują zatem konsekwencje błędu usprawiedliwionego, „o który nie można mieć pretensji do sprawcy, w świetle ocen społecznych

wybaczalny; taki, którego według rozsądnej oceny, zobiektywizowanej, ale uwzględniającej wszystkie relewantne konkretne okoliczności badanego przypadku, nie można było uniknąć, przez co nie sposób stawiać sprawcy zarzutu, że gdyby dochował należytej staranności, to prawidłowo rozpoznałby sytuację i w błąd nie popadł” (zob. P. Kardas, M. Rodzynkiewicz, Projekt kodeksu karnego w świetle opinii sędziów i prokuratorów, cz. II, WPP 1995/3–4, s. 40; wyrok SN z 29.11.2018 r., IV KK 247/18, LEX nr 2586038). Na gruncie odpowiedzialności karnej przyjmuje się błąd usprawiedliwiony, a więc taki, który „był nie do uniknięcia, albo powodowały go okoliczności usprawiedliwiające błąd, gdyż wówczas należy przyjmować, że sprawca nie mógł subiektywnie przewidzieć znaczenia popełnionego czynu, choć było ono, w czasie popełnienia czynu, obiektywnie rozpoznawalne” (zob. W. Wróbel, A. Zoll, Polskie prawo karne, Kraków 2010, s. 384-385).

Uchwałą pełnego składu Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 19 września 2023 r., sygn. akt II ZZP 2/22, dokonano natomiast rozszerzenia zawartego w uprzednio powołanych regulacjach pojęcia błędu, przyjmując, iż każdy rodzaj błędu znosi bezprawność czynu. Wskazano bowiem, że błąd, o którym mowa w art. 107 § 3 pkt 1 u.s.p., art. 76 § 6 pkt 1 u.SN i art. 37 § 4 pkt 1 u.s.w., to każdy błąd, zarówno usprawiedliwiony, jak i nieusprawiedliwiony, zatem ustalenie błędu w zakresie procesu związanego z orzekaniem, na płaszczyźnie oceny dowodów, ustaleń faktycznych i subsumcji, prowadzi zatem do wyłączenia odpowiedzialności dyscyplinarnej. Wskazano bowiem, iż skoro ustawodawca zawarł kategoryczne sformułowanie „nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego”, nie ulega wątpliwości, że założeniem tak ukształtowanego przepisu jest zupełne wyłączenie odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziego, a rozważane przepisy „nie przewidują gradacji odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziego w zakresie sankcji w sytuacji różnej oceny dokonanego błędu”, przy czym „stosowanie zasady lege non distinguente prowadzi do braku podstaw do wyróżniania w ich obszarze błędów usprawiedliwionych i nieusprawiedliwionych”. Jednocześnie zwrócono uwagę, że regulacja zawarta przepisy przewidujące błąd, zawarte w art. 107 § 3 pkt 1 u.s.p., art. 76 § 6 pkt 1 u.SN i art. 37 § 4 pkt 1 u.s.w., powinny być postrzegane jako regulacje o charakterze szczególnym wobec przepisów o błędzie znajdujących się w prawie karnym, a więc mające pierwszeństwo w stosowaniu.

Mając na uwadze szczególne znaczenie instytucji określonej w art. 5 § 2 k.p.k. na kanwie rozpoznawanej sprawy, stanowiącą naczelną zasadę procesu, zaznaczenia wymaga, iż powyższa materializuje się dopiero wówczas, gdy „po rzetelnym przeprowadzeniu oceny zebranych w sprawie dowodów, w sposób zgodny z wymogami art. 7 k.p.k., pozostają nie dające się usunąć wątpliwości, które wówczas należy tłumaczyć na korzyść oskarżonego” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2022 r., I KK 265/22, LEX nr 3402057). Do jej zastosowania może zatem dojść jedynie w sytuacji, gdy brak możliwości rozwiania wątpliwości ma charakter rzeczywisty i obiektywny, tj. mimo wykorzystania wszelkich możliwości dowodowych i ocennych nie jest możliwe dokonanie ustaleń w oparciu o reguły zawarte w art. 7 k.p.k., co odnosi się również do rozwiązywania różnych wersji zdarzeń wynikających z materiału dowodowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 12 października 2010 r., SNO 47/10, Legalis 406190). Wątpliwości, o jakich mowa w art. 5 § 2 k.p.k., odnoszą się do zagadnień związanych z ustaleniami faktycznymi, nie dotyczą natomiast problemów w zakresie oceny dowodów, gdyż analiza materiału dowodowego nie może poprzestać jedynie na wskazaniu samej rozbieżności między zgromadzonymi dowodami. Zaznaczenia wymaga również przy tym, iż dopiero odpowiednia jakość postępowania dowodowego rozumiana jako jego kompletność upoważnia do sięgnięcia po instytucję z art. 5 § 2 (zob. M. Kurowski [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, red. D. Świecki, LEX/el. 2023, art. 5).

W realiach dowodowych niniejszej sprawy nie można przyjąć, stosując unormowanie z art. 5 § 2 k.p.k., aby sędzia działał umyślnie, w formie zamiaru bezpośredniego, z naruszeniem fundamentalnych, powszechnie uznanych zasad normujących postępowanie karne, czy też dążył do wymierzenia kar z naruszeniem kardynalnych zasad określających podstawy pociągnięcia człowieka do odpowiedzialności karnej, nie mogąc skutkować przyjęciem, iż zachodzi ostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia czynów opisanych we wniosku albowiem działał on w błędzie w zakresie wykładni, nieprawidłowo uznając w realiach sprawy, że zachowanie oskarżonych przekraczało przynależne każdemu obywatelowi prawo gwarantowane ratyfikowanym przez PRL w dniu 3 marca 1977 r. Międzynarodowym Paktem Praw Obywatelskich i Politycznych, jak również

wadliwie ocenił, iż zawartość ulotek wyczerpywała dyspozycje przepisu art. 48 dekretu, a nadto nieprawidłowo przyjął nieodstąpienie od działalności związkowej.

Przypomnieć należy, iż zgodnie natomiast z art. 48 ust. 1-4 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym stanowił, że „kto w celu osłabienia gotowości obronnej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej rozpowszechnia wiadomości mogące gotowość tą osłabić, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 8” (ust. 1); „kto rozpowszechnia fałszywe wiadomości, jeżeli może to wywołać niepokój publiczny lub rozruchy, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.” (ust. 2), „kto w celu rozpowszechniania sporządza, gromadzi, przechowuje, przewozi, przenosi lub przesyła pismo, druk, nagranie lub film zawierające wiadomości określone w ust. 1 i 2, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5” (ust. 3), natomiast ust. 4 głosił, że, „kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 lub 2, używając druku lub innego środka masowej informacji, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10”.

Na czas obowiązywania stanu wojennego sprawy o przestępstwa z art. 46 ust. 1 – 6, art. 47 oraz art. 48 ust. 1 – 4 dekretu z dnia 12 grudnia o stanie wojennym, były rozpoznawane w trybie doraźnym, w którym, zgodnie z art. 4 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego, sąd mógł wymierzyć bez względu na rodzaj i granice ustawowego zagrożenia danego przestępstwa, następujące kary zasadnicze: karę śmierci lub karę 25 lat pozbawienia wolności albo karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3, chyba że przepis szczególny przewidywał wyższą dolną granicę ustawowego zagrożenia. Karę śmierci i karę 25 lat pozbawienia wolności sąd mógł wymierzyć tylko wówczas, gdy górna granica ustawowego zagrożenia nie była niższa od kary 8 lat pozbawienia wolności. W postępowaniu doraźnym sąd mógł w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach, wskazanych w ustawie, zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Wymierzone natomiast wspomnianymi uprzednio trzema wyrokami Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K. kary nie tyle mieściły się natomiast w granicach działania w ramach przewidzianych ustawą, co osiągnęły

niższy wymiar niż wnioskowane przez oskarżyciela. Analiza akt sprawy o sygn. akt [...], [...] i [...] nie wskazuje, iż w stosunku do oskarżonych rażąco i intencjonalnie, naruszono kardynalne zasady karnego prawa materialnego w zakresie przypisania winy i sprawstwa, a wymierzone im kary mieściły się w granicach jego działania w ramach przewidzianych ustawą. Postępowanie zostało przeprowadzone zgodnie z wówczas obowiązującymi przepisami proceduralnymi i w sposób gwarantujący oskarżonym realizację przysługujących im uprawnień procesowych, w tym prawa do obrony. Zauważyć należy, że rozprawy były jawne, stawili się obrońcy oskarżonych, którzy aktywnie podejmowali czynności procesowe, przesłuchano świadków i dopuszczano wnioskowane dowody.

Z zaoferowanej przez wnioskodawców warstwy dowodowej wynika natomiast jedynie, że kwestionowane orzeczenia stanowią wadliwe rozstrzygnięcia, a nieprawidłowości jakie zawierają w części nie były objęte świadomością, pozostając w ramach kompetencji procesowych związanych z orzekaniem, a zatem także ryzykiem błędu - zarówno w sferze ustaleń faktycznych jak i stosowania prawa procesowego. Odpowiedzialność karna za wydanie orzeczenia błędnego wyłączona jest natomiast przez obecnie obowiązujący art. 72 § 6 pkt 1 u.SN. Brak jest również podstaw dowodowych do stwierdzenia, na wymaganym przez ustawę poziomie prawdopodobieństwa, że rozważane orzeczenie może być postrzegane w kategoriach sądowej zbrodni komunistycznej, a więc jako element rozległego i świadomego prześladowania z powodu przynależności osób prześladowanych do określonej grupy politycznej, kiedy sędzia ten co najmniej aprobował taki sposób realizacji polityki władz państwa i brał tym samym świadomie czynny udział w prześladowaniach. Wnioskodawcy nie przedstawili na tę okoliczność żadnego dowodu, a realizacji takiej zbrodni nie można domniemywać na podstawie wyłącznie okresu, w którym wydane było rozważane orzeczenie, jak również ówczesnego doświadczenia zawodowego sędziego. Zwrócić należy uwagę, iż w postępowaniu delibacyjnym konieczne jest wykazanie, że określona wadliwość wydanego przez sędziego orzeczenia ma charakter kwalifikowany, stanowiąc intencjonalne nadużycie prawa, natomiast w zgromadzonej warstwie dowodowej brak jest dokumentu, który wskazywałby na taką intencjonalność. Każdy przy tym aspekt minimalizacji odpowiedzialności karnej w wydawanych ówczesnie wyrokach

- przy uwzględnieniu dyrektywy wynikającej z art. 5 § 2 k.p.k. - winien spotykać się z oceną przynajmniej w części pozytywną.

Weryfikacja przebiegu postępowań [...], [...] i [...] nie pozwala przyjąć, że doszło do złamania kardynalnych zasad określających podstawy do pociągnięcia do odpowiedzialności karnej. Sąd [...] Okręgu Wojskowego w W. na sesji wyjazdowej w K., nie wyszedł również poza semantyczną treść przepisu, aby objąć nim zachowanie przypisane oskarżonym i wymierzyć za nie karę będącą w swej istocie odwetem motywowanym panującą wówczas ideologią. Zachowanie objętego wnioskiem było zatem błędnym osądem, a nie intencjonalnym działaniem z zamiarem bezpośrednim. Mając natomiast na uwadze, iż ekskulpuje każdy rodzaj błędu, nie można na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, nie naruszając przy tym art. 5 § 2 k.p.k., ustalić, że zachowanie objętego wnioskiem sędziego nie stanowiło rezultatu błędu umyślnego. Przyjęcie intencjonalnego zamiaru bezpośredniego jest bowiem niezgodne z kierunkiem określonym w przepisie art. 5 § 2 k.p.k. Zaistnienie powyższej okoliczności, tj. wątpliwość związanej z zamiarem, której należały przypisać charakter nieusuwalnej, nie sposób wyeliminować poprzez swobodną ocenę dowodów, wobec czego powyższe należy rozstrzygnąć na korzyść objętego wnioskiem sędziego.

Tym samym, uznając, iż w niniejszej sprawie zaistniały niedające się usunąć wątpliwości, powyższe należało rozstrzygnąć na korzyść sędziego z uwagi na nakaz interpretacyjny wynikający z normy określonej w art. 5 § 2 k.p.k.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w uchwale.

[M. T.]

[r.g.]